

PROJECTE LINGÜÍSTIC

Francesc
Arenes
Golmés

ÍNDIX

JUSTIFICACIÓ	3
1. Anàlisi del context	4
2. Oferta de llengües estrangeres	4
3. Objectius en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües	5
4. Criteris metodològics per a l'aprenentatge de les llengües	6
5. Recursos i accions complementàries	11
6. Comunicació interna i relació amb l'entorn	12
7. Qualificació professional dels docents	13
8. Difusió del projecte lingüístic del centre	13

JUSTIFICACIÓ

La competència comunicativa i lingüística incideix en el currículum de manera múltiple i diversa ja que és, simultàniament, específica de les llengües que s'aprenen i transversal a tots els aprenentatges, de manera que determina el procés de desenvolupament de la resta de competències: saber pensar, saber aprendre, saber fer, saber conviure i saber ser. És a dir, la competència comunicativa és subjacent a tot el desenvolupament personal i curricular, i a l'adquisició de totes les competències que han d'assolir els alumnes.

En el procés actual de transformació del model educatiu, l'educació plurilingüe i intercultural ocupa un espai rellevant que implica una reflexió i un canvi de concepcions, individuals i col·lectives, sobre l'ensenyament i l'aprenentatge.

L'educació plurilingüe implica un plantejament global, organitzatiu, metodològic i d'avaluació en tots els cicles i etapes, i afecta la totalitat del professorat i alumnat del centre.

El projecte lingüístic de centre és un document que parteix d'una reflexió interna, que recull les decisions preses a partir d'una anàlisi a partir de la relació de l'ensenyament-aprenentatge de les llengües i que té com a objectiu donar coherència a la manera d'adquirir-les. És un document de reflexió i de presa de decisions que incideix en tots els contextos comunicatius del centre: aula, centre i entorn.

Així doncs, és l'instrument que possibilita que els centres educatius organitzin i gestionin determinats aspectes en referència a l'estat i a l'ús de les llengües al centre i al tractament curricular i educatiu de les diferents llengües que hi són presents.

Aquest ha de promoure entre tot l'alumnat el respecte cap a totes les llengües, la valoració positiva de la diversitat lingüística i la importància de l'aprenentatge d'una o més llengües noves.

Al final de l'educació primària l'alumnat ha d'haver desenvolupat les competències comunicatives i lingüístiques que facin possible que, tant personalment com socialment, sigui capaç d'actuar i reeixir en el seu entorn i construir els fonaments de la ciutadania i del coneixement, i així poder afrontar els reptes de la societat plural, multilingüe i multicultural.

L'alumnat, en acabar aquesta etapa, ha de ser capaç d'exercir les habilitats de comunicació que li permetin expressar la seva comprensió de la realitat; relacionar-se amb persones de la seva edat i adults de tot arreu, integrar, comprendre, valorar i comunicar els continguts i valors propis de la seva cultura. Per formar parlants plurilingües i respectuosos

envers la interculturalitat, calen l'assoliment de la competència plena en català i en castellà, una actitud positiva vers la diversitat lingüística i el desig d'aprendre altres llengües.

1 ANÀLISI DEL CONTEXT

La població de Golmés és catalanoparlant en la seva majoria. La majoria de famílies són de procedència local, amb un nivell econòmic i sociocultural mitjà, i un índex no molt elevat de nacionalitat estrangera, que bàsicament provenen del Marroc i Països de l'Est, la llengua vehicular dels quals, acostuma a ser la materna.

Cal citar també, que l'escola té un nombre alt d'alumnat d'ètnia gitana els quals formen part d'un col·lectiu arrelat a la població. Tot i que la seva llengua materna és el castellà (la qual utilitzen com a vehicular de manera habitual), coneixen i s'expressen en català normalment.

La plantilla de mestres són catalanoparlants. Dominen la llengua catalana i castellana a nivell oral i escrit. Majoritàriament, disposen del títol de Mestre de Català i alguns el C2. Alguns professors disposen de l'especialitat en llengua anglesa, el nivell B2 i el perfil CLIL/AICLE.

El personal no docent que treballa a l'escola és, en la seva majoria també catalanoparlant (menjadors, activitats extraescolars, administratiu,...) i la llengua catalana és la seva llengua habitual de comunicació.

2 OFERTA DE LLENGÜES ESTRANGERES

La llengua estrangera que es treballa és l'anglès, tenint en compte els recursos humans i els interessos de l'alumnat i de les famílies.

L'alumne, en acabar l'etapa, ha de conèixer, com a mínim, una llengua estrangera per tal d'esdevenir usuari i aprenent capaç de comunicar-se i accedir al coneixement en un entorn plurilingüe i pluricultural.

El centre estableix criteris perquè la programació s'estructuri a partir d'activitats d'aprenentatge que siguin rellevants i globals. També es fa una distribució coherent dels continguts, la creació de contextos d'ús de la llengua, i es dona resposta als diferents estils d'aprenentatge, i se'n fa un seguiment.

S'introdueix la llengua anglesa a partir d'13. S'intenta treballar amb grups reduïts, sempre que sigui possible, aprofitant aquestes sessions per fer desdoblaments dels grups classe. Aquesta introducció es fa mitjançant les rutines, jocs, cançons, contes... eminentment oral.

Al primer cicle de l'educació primària es dona molta importància a l'ús de la competència oral, plurilingüe i literària, i progressivament es van treballant la competència lectora i escrita. A partir de 3r d'educació primària es fa una unitat didàctica de coneixement del medi en anglès.

El centre utilitza els recursos digitals i audiovisuals per a l'aprenentatge de la llengua estrangera i com a mitjà per atendre la diversitat de l'alumnat.

Es fomenta la participació de l'alumnat en activitats fora del centre on la llengua estrangera és la llengua vehicular i de comunicació i esdevenen motivadores en el seu aprenentatge i ús.

Des del centre es fomenten i orienten activitats extraescolars organitzades per l'AFA en llengua anglesa.

3 OBJECTIUS EN RELACIÓ AMB L'APRENTATGE I ÚS DE LES LLENGÜES

- ✓ Proporcionar a l'alumnat una competència plurilingüe i intercultural que garanteixi, en acabar l'educació obligatòria, un bon domini de les llengües oficials, català, castellà, i un grau de competència suficient en la llengua estrangera i la capacitat de conviure en una societat multilingüe i multicultural.
- ✓ Reforçar el paper de la llengua catalana com a llengua pròpia de Catalunya i de referència del sistema educatiu i potenciar-ne l'ús per part de l'alumnat com a llengua vehicular i d'aprenentatge.
- ✓ Capacitar els alumnes per utilitzar totes les llengües del seu repertori individual per al gaudi i la creació estètica, per a l'anàlisi crítica i l'acció social a través del llenguatge, i per actuar de manera ètica i responsable en qüestions d'importància local o global.
- ✓ Desenvolupar en l'alumnat la capacitat d'utilitzar la seva competència plurilingüe per processar informació vehiculada en diferents llengües amb l'objectiu de construir coneixement nou.

- ✓ Fer present les llengües i cultures dels alumnes d'origen estranger, afavorir-ne el reconeixement, destacar-ne el valor cultural i econòmic, i promoure'n la integració educativa.
- ✓ Despertar en els alumnes la curiositat per altres llengües i cultures, proporcionar-los coneixements sobre com són i com funcionen i afavorir la seva autonomia per aprendre-les al llarg de la vida.
- ✓ Utilitzar el català de manera generalitzada en l'ensenyament de tots els cursos i cicles. Les activitats orals i escrites, l'exposició del mestre, el material didàctic, els llibres de text i les activitats d'avaluació seran en llengua catalana, castellana i/o anglesa segons correspongui.
- ✓ Vetllar que es garanteixi un ús curricular i educatiu tant del català, com del castellà i l'anglès.
- ✓ Utilitzar el català en totes les reunions dels Òrgans Col·legiats (Consell Escolar i Claustre).
- ✓ Utilitzar el català en totes les reunions que vinculin el centre amb altres institucions.
- ✓ Facilitar la formació en llengua catalana als mestres no catalanoparlants que puguin arribar al centre.
- ✓ Vetllar perquè els monitors de serveis, activitats extraescolars i personal no docent s'expressin correctament en llengua catalana.
- ✓ Utilitzar el català en les diferents sortides escolars que es realitzin dins de l'àmbit de Catalunya (exceptuant activitats programades en altres llengües).
- ✓ Utilitzar el català en totes les actuacions administratives del centre: arxiu, qualificacions, informes interns, comunicacions als pares i en cas que sigui necessari, facilitar-los la informació en la llengua que puguin entendre (castellà, anglès, etc.)
- ✓ Fer un recull de documentació diversa adreçada a la comunicació amb les famílies estrangeres novingudes que no entenen l'idioma i fer-ne la traducció.

4 CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS PER A L'APRENTATGE DE LES LLENGÜES

El model lingüístic plurilingüe és alguna cosa més que ensenyar i aprendre diferents llengües. És un model que implica que totes les llengües, les curriculars i les pròpies, contribueixin a desenvolupar la competència comunicativa de cada alumne/a, de manera que les pugui utilitzar per adquirir nou coneixement i per assolir una comunicació efectiva amb diverses llengües i en diferents circumstàncies i situacions. Aquesta competència plurilingüe els ha de servir per processar informació vehiculada en diferents llengües amb l'objectiu de construir coneixement nou.

El projecte lingüístic preveurà el treball conjunt en llengua catalana i en llengua castellana dels continguts, objectius, aspectes metodològics i criteris d'avaluació, així com la coordinació en el tractament de les estructures lingüístiques comunes.

L'equip de docents d'infantil i primària, dins de l'horari de coordinació de cicle, planificarà i programarà els continguts d'aquesta etapa al llarg dels diferents cursos, vetllant perquè hi hagi una línia clara de treball. Dins del cicle, també es decidirà el tractament metodològic, es triarà i/o s'elaborarà el material necessari per als alumnes i complementari per a la classe, es proposaran activitats comunes a tot el cicle, seqüenciades en diferents nivells, i se n'acordaran les pautes de seguiment i avaluació.

Els mestres de cicle organitzaran els mecanismes convenients per prestar atenció als alumnes que sol·licitin ser escolaritzats en llengua castellana, de manera que es faci compatible la pertinença al grup classe amb l'especialitat dels seus aprenentatges.

Es treballa la llengua en totes les seves dimensions de comprensió i expressió oral, així com la comprensió lectora i expressió escrita. Caldrà vetllar perquè l'alumne desenvolupi la seva competència lingüística i adquireixi prou recursos o estratègies en les tres llengües, des d'un abordatge global, integrador i de transversalitat curricular.

El nostre centre disposa d'un Pla d'acollida per tal de facilitar l'adaptació de l'alumnat nouvingut que prové d'altres països i que ha de portar a terme un procés d'adaptació escolar i d'aprenentatge de la llengua catalana, com a llengua d'ús normal a l'escola.

El nostre centre organitza cada curs l'atenció a la diversitat de necessitats i ritmes d'aprenentatge de l'alumnat. Prioritzem reforçar el desenvolupament de la llengua oral a educació infantil, l'assoliment de la lectura i escriptura en el cicle inicial i el desenvolupament de la comprensió lectora i l'expressió oral i escrita, a la resta de cicles i nivells.

En organitzar l'atenció a la diversitat, és té en compte el nombre d'alumnes de cada aula, el nivell dels alumnes i la disponibilitat de professorat del centre.

Per tal de fer un seguiment del procés d'ensenyament i aprenentatge i poder fer-ne les modificacions adequades, el centre establirà un seguit de proves de la competència lingüística de l'alumnat. L'avaluació serà un procés continu, amb una diversitat d'eines subjectives i objectives.

L'avaluació de la competència lingüística és contínua i formadora. L'avaluació ha de facilitar a l'alumnat la capacitat de l'aprendre a aprendre per fer-lo més autònom en el propi aprenentatge. Qualsevol activitat, o projecte de treball, que contingui contingut lingüístic és susceptible de ser avaluada per constatar el procés i evolució en alguna de les competències lingüístiques del currículum i en qualsevol de les tres llengües.

Per tant, és també una avaluació integradora.

L'avaluació no serà mai un element d'exclusió. En conseqüència, l'avaluació de l'alumnat serà sempre en funció del punt de partida de l'alumne/a i del seu procés de desenvolupament individual. Per facilitar aquesta tasca, l'alumnat que no compta amb una competència lingüística necessària per seguir el ritme normal de les classes comptarà amb un Pla Individual (PI) en què es faran constar els objectius, els reforços i els criteris d'avaluació propis.

Qualsevol de les activitats d'ensenyament i propostes de treball de l'aula serveixen per recollir informació de l'alumne/a sobre els diversos aspectes competencials referent a la llengua que es treballen, sigui en català, castellà o en anglès.

En l'avaluació es té en compte i consideració els resultats de les proves i avaluacions periòdiques i contínues - tant internes com externes - en les tres llengües: llengua catalana, llengua castellana i llengua anglesa per tal de garantir-ne el seu ús de manera competencial i el seu domini, tant a nivell oral com escrit.

A) DIMENSÍO COMUNICACIÓ ORAL

EDUCACIÓ INFANTIL

A l'educació Infantil, l'alumnat de parla catalana i el de qualsevol altra llengua reben l'ensenyament en català en situació d'immersió comunicativa. Així, i sense que en surti perjudicat el seu domini de la llengua materna, l'alumnat podrà iniciar l'aprenentatge de la

lectoescriptura en català. Atesa la realitat de la societat multilingüe, també caldrà que descobreixin la diversitat de llengües (companyes i companys de la classe) i desvetllar l'interès per les seves peculiaritats.

Dins el marc del plurilingüisme, introduïm la llengua castellana i l'anglesa a nivell oral a partir d'13. Les mestres tutores són qui imparteix la llengua castellana però, sempre que sigui possible a nivell organitzatiu, es vetlla perquè ho facin en una classe que no sigui la seva tutoria. D'aquesta manera s'intenta que els nens/es associïn la mestra amb la llengua i que el castellà sigui la llengua vehicular de la classe. El mateix passa amb la llengua anglesa.

L'equip de mestres d'infantil i dins de l'horari de coordinació, planificarà i programarà els continguts que es volen treballar per aquell curs, vetllant perquè hi hagi una línia clara de treball. Dins del cicle, també es decidirà el tractament metodològic, es triarà i/o s'elaborarà el material necessari pels alumnes i complementari per la classe, es proposaran activitats comunes a tot el cicle seqüenciades en diferents nivells i s'acordaran les pautes de seguiment i avaluació.

Un dels objectius d'aquesta etapa és desenvolupar en l'infant els recursos lingüístics i comunicatius necessaris per a ser capaç de regular el contacte amb altres persones: saber demanar informació, respondre les preguntes que se li formulen, descriure objectes o situacions, parlar d'ell mateix o ella mateixa, expressar raons o planificar els seus actes. Tenir doncs un control de les funcions del llenguatge i dels mitjans lingüístics per a dur-les a terme.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Es treballa la llengua en totes les seves dimensions de comprensió i expressió oral. Caldrà vetllar perquè l'alumne desenvolupi la seva competència oral i adquireixi prou recursos o estratègies en les tres llengües (català, castellà i anglès). Es programaran activitats per tal de treballar de manera sistemàtica l'expressió oral.

En els primers cursos de primària (cicle inicial), es dona molta importància a la dimensió oral. Per aquest motiu, es fan moltes activitats orals per afavorir l'expressivitat i fluïdesa en diferents contextos i dimensions comunicatives, per arribar a final de cicle a transferir a la llengua els aprenentatges assolits.

En relació a la comunicació oral es pretén:

- Obtenir informació bàsica i comprendre textos orals, senzills o adaptats, de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar.
- Planificar i produir textos orals breus i senzills adequats a la situació comunicativa.
- Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.

B) DIMENSIÓ COMPRESIÓ LECTORA

És important fomentar la lectura i l'hàbit lector de tota mena de textos, i en qualsevol suport. Al centre i a l'aula, es fa present la llengua escrita creant un entorn significatiu d'aprenentatge per desenvolupar les destreses necessàries per a una bona comprensió, més enllà de la mecànica de la lectura.

El centre disposa d'un pla lector que es revisa i implementa anualment. Un dels objectius principals és organitzar els trenta minuts de lectura diària en les tres llengües.

En relació a la comprensió lectora es pretén:

- Aplicar estratègies per obtenir informació bàsica i comprendre textos escrits senzills o adaptats de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar.
- Interpretar els trets visuals, discursius i lingüístics bàsics d'un text d'estructura clara per comprendre'l.
- Utilitzar eines de consulta per accedir a la comprensió de textos.

C) DIMENSIÓ EXPRESSIÓ ESCRITA

El llenguatge escrit té una presència important a l'aula per desvetllar l'interès de l'alumne, per conèixer el significat de determinats símbols i informacions que hi ha al seu entorn. Les mestres d'aquesta etapa vetllaran perquè així sigui.

En l'àmbit de l'escriptura, cal que, en finalitzar l'etapa, l'alumne sàpiga escriure en les dues llengües oficials amb la correcció lògica per a l'edat i sabent adequar els seus escrits a les exigències pròpies de les finalitats, funcions i tipus de text. Hem de formar lectors i escriptors competents.

Els diferents cicles treballaran de forma coordinada en l'elaboració i/o recollida de materials per tal de treballar al llarg de tota l'etapa les diferents tipologies textuals. La comissió pedagògica coordinarà el treball sobre tipologies textuals al llarg de l'etapa.

El centre assegura la presència dels recursos digitals en l'aprenentatge de les llengües com a mitjà d'accés a material divers i per atendre els diferents estils i ritmes d'aprenentatge de l'alumnat.

Pel que fa a l'expressió escrita es pretén:

- ✓ Planificar textos senzills a partir de la identificació dels elements més rellevants de la situació comunicativa.
- ✓ Produir textos senzills amb adequació a la situació comunicativa i amb l'ajut de suports.
- ✓ Revisar el text per millorar-lo en funció de la situació comunicativa amb l'ajut de suports específics.

D) DIMENSÍO LITERÀRIA, PLURILINGÜE I INTERCULTURAL

La literatura ha de tenir un paper dinamitzador clau en aquesta etapa mitjançant els contes, les cançons, les dites, els embarbussaments, els poemes... Al llarg de l'etapa s'aniran treballant totes aquestes tipologies textuais.

L'aprenentatge de la llengua és té en compte en totes les altres àrees del currículum que no són pròpies de l'àmbit lingüístic. Per aquest motiu, tot el professorat, que imparteix assignatures no lingüístiques, tindrà en compte la correcció en l'expressió oral i escrita de l'alumnat.

En relació a la dimensió literària es pretén:

- Llegir fragments i obres i conèixer alguns autors i autores significatius de la literatura catalana, castellana i universal.
- Crear textos en les tres llengües amb recursos literaris per expressar sentiments, realitats i ficcions.

5 RECURSOS I ACCIONS COMPLEMENTÀRIES

El centre participa anualment (des del curs 2017) en un projecte e-Twinning per tal de motivar, incentivar i millorar la comunicació i expressió escrita en llengua estrangera del nostre alumnat.

L'escola ha participat, del 2018 al 2021, en un programa GEP (Generació Plurilingüe), el qual té com a objectiu principal millorar la competència oral i comunicativa en llengua estrangera de l'alumnat i augmentar-ne el contacte. Aquest projecte ha quedat implantat a la nostra escola i es continuen duent a terme actuacions i activitats de manera permanent. Per tal de complementar aquesta millora en la llengua anglesa, es demana cada curs un/a auxiliar de conversa. El curs 21-22 hem pogut gaudir d'aquest recurs valuós i molt positiu.

Com a mesura per a reforçar i implementar l'ús (sobretot en expressió oral) de la llengua castellana, es duen a terme actuacions tant en l'ús curricular, com dur a terme el projecte interdisciplinari o l'educació visual i plàstica en aquesta llengua. Per altra banda, i per a garantir-ne també l'ús educatiu, es treballa de manera globalitzada en àrees transversals com ara la digital (buscar informació, textos, etc. en les tres llengües), obres de teatre en les tres llengües, setmanes temàtiques amb activitats multilingües, etc.

6 COMUNICACIÓ INTERNA I RELACIÓ AMB L'ENTORN

La llengua habitual, vehicular i d'aprenentatge emprada en les activitats docents (exposicions dels mestres, material didàctic, activitats d'aprenentatge i avaluació, interaccions entre docents, entre docents i alumnes, reunions, informes i comunicacions...) és el català.

Amb l'alumnat nouvingut s'utilitza el català i es fa una atenció individualitzada i amb grup reduït per garantir una metodologia més adequada. Cada trimestre, la CAD en fa el seguiment i es prenen les mesures més adients. Aquestes adaptacions i mesures queden recollides en el seu PI.

El català s'utilitza en totes les actuacions administratives i en les comunicacions orals o escrites entre el centre i l'entorn, sense perjudici del que determinen els articles 16.4 i 16.5 de la Llei d'Educació.

A les famílies que ho requereixin, i per tal de facilitar una bona comunicació, se'ls garanteix una atenció personalitzada.

En tots els documents del centre, es tenen en compte els criteris d'utilització d'un llenguatge no sexista. A nivell de claustre, també es treballa transversalment a les àrees del currículum, arribant a crear actituds crítiques davant dels continguts de risc o de desigualtat social.

L'escola participa en aquelles activitats de dinamització lingüística i comunicativa que afavoreixin el domini i l'ús de les tres llengües que treballem al centre: projectes internacionals, certamen de lectura en veu alta, El Sol del Pla, English Day, intercanvi de correspondència, articles a la revista Esclat, edició d'articles a la pàgina Web del centre, retolació d'espais del centre, activitats extraescolars en llengua estrangera, visites culturals en les tres llengües, recerca d'informació, etc.

Les persones responsables del servei d'acollida matinal, menjador escolar, monitoratge de lleure, faran ús de les orientacions i propostes del centre perquè s'adrecin en català a l'alumnat en qualsevol situació. Els responsables de les activitats extraescolars coneixen i fan seves les orientacions i propostes del centre pel que fa al català com a llengua d'ús i al tractament de la diversitat lingüística. El centre vetllarà també, per tal que hi hagi oferta d'activitats extraescolars en altres llengües.

Dins el marc del plurilingüisme, es promourà el reconeixement de les llengües familiars dels alumnes d'origen estranger, així com la valoració del bagatge lingüístic i cultural diferenciat que aporten al centre escolar.

7 QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL DELS DOCENTS

El repte principal del docent de qualsevol disciplina acadèmica és garantir que l'alumnat assoleixi els objectius que prescriu el currículum mitjançant la metodologia més rigorosa, eficaç i motivadora possible.

El projecte lingüístic ha de garantir que el professorat tingui un bon domini de les llengües que imparteix i per tant, es vetllarà i planificarà perquè aquest pugui participar en els programes de formació i d'innovació pedagògica que s'ofereixen des del Departament. En el cas que sigui necessari, es crearan llocs de treball específics amb perfil professional relacionat amb les llengües i el seu aprenentatge.

8 DIFUSIÓ DEL PROJECTE LINGÜÍSTIC DEL CENTRE

Dins el principi de transparència i per aconseguir la implicació i participació de tota la comunitat educativa, és vital el coneixement del projecte. Caldrà garantir doncs, que aquest arribi a tota la comunitat a través del claustre, el consell escolar i la pàgina web del centre <https://agora.xtec.cat/escfrancescarenes/> i estarà sempre a disposició del qui li interessi.

Es vetllarà per a què aquest document es mantingui actualitzat segons la normativa vigent.

APROVACIÓ AL CONSELL ESCOLAR

Aquest document s'ha presentat i ha estat aprovat pel Consell Escolar en data 27 de juny de 2022.

La Presidenta

La Secretària

Mariona Clota Colom

Ada Mor Seró